

روحانی شهیدی که پیکر پاکش با اصابت تیر به سرش بر سرزمین شلمچه افتاد و جاویدالآثر ماند.

در مسجد کارهای فرهنگی و انقلابی انجام می‌داد و جوانان را با مبانی اسلام و انقلاب اسلامی آشنا می‌کرد.

در منطقه عملیاتی و قبل از شهادت نوشت: «به اهل مسجد و بچه‌های بسیجی که در بوشهر بودند، بگویند: حاج‌آقا به حرف‌هایش عمل کرد و با خون، آنچه را که گفته بود، امضا کرد.» اهل آبادان بود که دفتر حیاتش سال ۱۳۴۲ شمسی در محیطی مذهبی گشوده شد. او ظاهراً پس از اتمام دبیرستان وارد حوزه قم و در جوار کریمه اهل بیت‎^(ع) به کسب دانش و تقوا مشغول شد.

• **اخلاق اسلامی**

این شهید بزرگوار، رشد فکری و دینی جوانان را وظیفه خود می‌دانست. اهل کمک به افراد نیازمند بود. خانواده‌اش نقل کردند که در امورات مختلف به خانواده‌های مستضعف یاری می‌رساند که از جمله آن‌ها، کمک مالی بود. اشک‌های آنان در شهادت این طلبه مجاهد گویای وفای آن‌ها بود.

• **عرسه ایثارگری**

شهید ترکعلی(عسگری)، روزهای زیادی را در مناطق جنگی گذراند که به ۱۲ ماه می‌رسید. در مرحله اول و دوم کربلای ۵، خشک‌ن بود و درحالی‌که از میدان مین عبور می‌کرد، بر اثر اصابت تیر به سرش به شهادت رسید و پیکر پاکش در سرزمین گرم شلمچه ماندگار شد.

• **کلمه‌ای از شهید**

من معتقد به ولایت فقیه هستم و جنگ را همچون رهبرم نعمت می‌دانم.

وسيله حركتم در اين دار فانی خوف و رجا بوده و آرزوی دیرینه‌ام شهادت در راه خدا.

منبع:شاهدان روحانی

طی مراسمی از ۳۰ عنوان کتاب تازه منتشر شده مرکز نشر هاجر در سال ۱۴۰۰، با حضور مدیر حوزه‌های علمیه خواهران، رونمایی شد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین بهجت‌پور در مراسم رونمایی از ۳۰ عنوان اثر جدید منتشر شده مرکز نشر هاجر که در مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران برگزار شد، با تقدیر از مرکز نشر هاجر به‌خاطر تعقیب سیاست‌های مرکز مدیریت، اظهار داشت: سیاست ما این است که نشر هاجر، مرکز تخصصی مسائل مربوط به زن و خانواده و پایگاهی برای حضور خانواده‌های اندیش‌ورز، اهل قلم و توانا باشد.

مدیر حوزه‌های علمیه خواهران ادامه داد: اینکه ۲۷ جلد از ۳۰ جلد کتاب رونمایی شده، مربوط به نویسندگان خانم است، نشان می‌دهد که مرکز نشر هاجر کاملاً در راستای سیاست‌های اعلاهی حوزه‌های علمیه خواهران حرکت می‌کند. یادآوری می‌شود، مرکز نشر هاجر، ناشر تخصصی زن و خانواده همواره می‌کوشد، در جهت تحقق اهداف و رسالت عظیم حوزه‌های علمیه، یعنی گسترش فرهنگ و معارف اسلام ناب محمدی ^(ص) و انقلاب شکوهمند اسلامی ایران گام‌های مفید و مؤثری بردارد.

گفتنی است، در راستای حمایت از آثار نویسندگان حوزه‌ی خواهر، تعداد ۲۷ عنوان از این کتاب‌ها و آثار جدید مرکز نشر هاجر، به‌همت بانوان طلبه سراسر کشور به زیور طبع آراسته شده‌اند.

به گزارش اداره روابط عمومی و اطلاع‌رسانی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالحسین خسروپناه، عضو هیئت علمی گروه فلسفه پژوهشگاه، در نشست «نواوری‌های فلسفی و تفسیری علامه طباطبایی» که در مسجد اعظم اهواز برگزار شد، درباره نواوری‌های علامه در معرفت‌شناسی و ارزش‌گذاری معرفت، با بیان اینکه در آستانه چهلمین سالگرد ارتحال علامه طباطبایی، مفسر قرآن و عالم فرزانه هستیم، گفت: می‌توان گفت علامه طباطبایی در حوزه فلسفه، مؤسس فلسفه نوصدرایی است؛ یعنی فلسفه صدرایی را با مقتضیات زمان درگیر کرد. مسائلی در زمانه ما وجود دارد که در عصر مالاصدرا نبودند. علامه به این نظر رسید که اگر فلسفه بخواهد، به‌عنوان دانش بنیادین به مسائل زمانه پاسخ بدهد، باید از معرفت‌شناسی شروع کند؛ چون دانش معرفت‌شناسی، یک دانش مبتنیایی است.

وی ادامه داد: لذا شاگرد علامه طباطبایی، آیت‌الله مصباح، در کتاب آموزش فلسفه بعد از دروس مقدماتی، ده درس معرفت‌شناسی را بیان می‌کند و بعد وارد مباحث هستی‌شناسی و … می‌شود. این الگویی است که آیت‌الله مصباح از علامه طباطبایی بهره‌برده است.

خسروپناه گفت: معرفت‌شناسی، هم مباحث هستی‌شناسی معرفت و هم مباحثی چون معیار معرفت، منابع معرفت و … است. علامه طباطبایی در کتاب «بدایةالحکمه» از هستی‌شناسی شروع می‌کند؛ اما در کتاب اصول فلسفه و روش رئالیسم از معرفت‌شناسی شروع می‌کند؛ چون می‌خواهد نظام جدید فلسفی ارائه کند و شاگردان ایشان راهشان را ادامه دادند؛ چنانکه شهید مطهری کتاب «مسئله شناخت» را و آیت‌الله جوادی آملی

حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالحسین خسروپناه

علامه طباطبایی معرفت‌شناسی را لازمه پاسخ‌گویی به شبهات می‌دانست

«معرفت‌شناسی در قرآن» را نوشت.

مدیر گروه فلسفه پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی گفت: در حال حاضر مباحث معرفت‌شناسی با رویکرد اسلامی در حوزه علمیه به‌صورت قوی مطرح شده و کتاب‌های فراوانی در این زمینه نوشته شده است. علامه طباطبایی به‌عنوان اولین حکیم و فیلسوف در زمان ما متوجه شد، اگر کسی معرفت‌شناسی عمیقی نخواند، توان پاسخ‌گویی به شبهات زمانه را ندارد؛ حتی پرسش‌هایی که در حوزه فقه و پرسش‌های حوزه فلسفه فقه است. وی در پایان اظهار کرد: شهید مطهری هم، دو اثر مستقل در معرفت‌شناسی نوشته واز آنها در حوزه پاسخ به شبهات جدید بهره برده است. من هم به دانشگاهیان و حوزویان تأکید می‌کنم، حتماً باید معرفت‌شناسی را به‌عنوان یک درس مستقل بخوانند و درباره آن تحقیق کنند.

مسئول دبیرخانه انجمن‌های علمی حوزه خبر داد

فعالیت ۲۰ انجمن علمی در حوزه‌های علمیه

در استان‌ها پرداختیم. از آنان خواسته شد که به بررسی ۵ موضوع اهتمام داشته باشند که یکی از آنها، بررسی و تعیین ظرفیت‌های علمی استان‌ها در تأسیس شعب انجمن‌ها بود.

مسئول دبیرخانه انجمن‌های علمی حوزه علمیه قم اظهار کرد: دومین موضوع درخواست‌شده، ارائه خدمات تخصصی و مشاوره‌ای به مدیر حوزه علمیه استان

مربوطه بود. تاکنون بررسی و ارائه طرح با هدف ارتقا و تحول در مباحث آموزشی و تربیتی، یکی از برنامه‌های مورد پیگیری در این شوراهای تخصصی بوده است.

وی با تأکید بر لزوم ارائه خدمات مشاوره‌ای از سوی متخصصان حوزوی به مسئولان استانی، عنوان کرد: در حوزه‌های آموزش و پرورش، صدا و سیما، ائمه جماعات و مباحث تبلیغی و تربیتی، می‌بایست، اساتید حوزوی به ارائه طرح و برنامه‌های علمی و فرهنگی به مسئولان استان‌ها متناسب با نیازهای آن مناطق بپردازند.

حجت‌الاسلام والمسلمین هاجری گفت: یکی دیگر از کارهای در دست‌ورکار شوراهای تخصصی، رونق مباحثات عالی علوم تخصصی در استان‌ها بود؛ مباحث جدیدی که در دروس کلاسیک حوزه نیست، اما نیاز است، به آنها پرداخته شود، در این مباحثات مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرند. وی گفت: در حال حاضر در ۱۷ استان کشور، شورای تخصصی داریم که به‌طور متوسط بین ۱۱ تا ۱۹ نفر عضو هرکدام از این شوراه‌ها هستند.

تشریح آخرین تولیدات و دستاوردهای پژوهشی پژوهشگاه معارج

از جمله فعالیت‌های پژوهشی در حال انجام پژوهشگاه معارج، کلان‌پروژه شرح و تحریر فصوص با نام «عقلانیت شهود» است؛ ویژگی این کتاب نسبت به شرح‌های دیگر فصوص این است که حضرت آیت‌الله جوادی آملی، مباحث عرفانی را براساس مبانی عقلی قابل فهم برای همه جامعه، تدوین کرده‌اند. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی بنیاد بین‌المللی علوم وحیانی اسرا

حجت‌الاسلام والمسلمین روح‌اللهی معاون آموزش و پژوهش این بنیاد در گفت‌وگویی اختصاصی با خبرنگار پایگاه اطلاع‌رسانی اسراء، به تشریح آخرین تولیدات و دستاوردهای پژوهشی پژوهشگاه معارج پرداخته است که در ادامه تقدیم می‌شود.

شهودی و عرفانی، با هم ارتباط و پیوستگی زیادی دارند و انتشار مجلدات به‌صورت تکی مفید نخواهد بود.

• **«کتاب‌النکاح» و «کتاب‌الریا»؛ جدیدترین آثار فقهی آیت‌الله‌العظمی جوادی آملی**

مباحث فقهی ایشان چند ویژگی ممتاز دارد: از آنجا که حضرت استاد هم به بحث‌های تفسیری مسلط هستند و هم به بحث‌های علوم عقلی، در نتیجه عملاً فقه را از سه منظر بررسی کرده‌اند؛ از منظر احادیث و اصول، از منظر قرآن کریم و از منظر علوم عقلی؛ به‌همین خاطر علاقه‌مندان فراوانی پیگیر آثار فقهی حضرت استاد هستند تا ببینند، ایشان از این سه منظر، چگونه بحث‌های فقهی را مطرح کرده است. پیش‌بینی ما این است که هر دو ماه یا هر سه‌ماه، یک جلد از آثار فقهی حضرت استاد را منتشر کنیم. این کار آغاز شده است که «کتاب‌النکاح» در پاییز امسال منتشر می‌شود.

مبحث بعدی که در فقه منتشر می‌شود و حتی جامعه اقتصادی نیز انتظار و مطالبه آن را دارند، «کتاب‌الریا» است که حضرت استاد در آن به مباحث ریا و بانکداری ورود کرده‌اند. «کتاب‌الریا» در دو جلد به زبان عربی و تا پایان بهمن‌ماه امسال منتشر می‌شود. یکی دیگر از آثار فقهی در دست تهیه، کتابی به‌نام «عفو و قصاص» است. کار علمی این اثر تمام شده و انشاءالله این کتاب به دو زبان فارسی و عربی به‌زودی منتشر خواهد شد.

• **جلد چهارم کتاب «سلونی قبل ان تفقدونی » تا پایان سال منتشر می‌شود**

کتاب «سلونی قبل ان تفقدونی؛ تحریر نهج‌البلاغه»

فرزانگان

آیت‌الله سیدصادق طباطبایی سنگلجی
(۱۳۰۰-۱۳۲۷ قمری)

- اساتید:** محمدحسین حائری اصفهانی صاحب‌فصول
- شاگردان:** سید جمال‌الدین اسدآبادی
- تألیفات:** حاشیه علی‌الحاشیه
- تولد و خاندان**

علامه جلیل‌القدر سیدصادق طباطبایی سنگلجی از خاندان علمی بزرگ و اثرگذار، از نوادگان علامه بحرالعلوم متوفای ۱۲۱۲قمری و نوه دختری سیدمحمد طباطبایی معروف به مجاهد است. دلیل ملقب شدن وی به سنگلجی، سکونت او در محله سنگلج، از محله‌های قدیمی و معروف تهران آن دوره بوده است. پدرش علامه سیدمهدی طباطبایی، فقیه بزرگ و عالم اصولی و متبحر در علوم بود. او در شهر کربلا زاده شد. علوم دینی را در نزد علمای آن دیار به‌خصوص سیدعلی طباطبایی فرا گرفت. سیدمهدی سپس به نجف منتقل شد. او در نجف اشرف کرسی تدریس داشت و عالمی زاهد و اعراض‌کننده از دنیا شهرت داشت و به‌خاطر شدت احتیاط از پذیرش مقام و منصب مرجعیت و فتوا دوری می‌کرد. سیدمهدی در کربلا با دختر سیدمحمد مجاهد ازدواج و سپس به همدان کوچ کرد و بعدها به اصفهان رفت. سیدصادق در سال ۱۲۲۷ قمری در همین شهر متولد شد. سیدمحمد طباطبایی پدر بزرگ سیدصادق، در همین دوران به‌علت شرکت فعال در جنگ‌های دامنه‌دار ایران و روس و دادن فتوای جهاد علیه روس‌ها، به سیدمحمد مجاهد معروف شد. سیدصادق تا دوران نوجوانی، دوران پدر بزرگ مادری خویش را درک نمود. سیدمحمد مجاهد در سال ۱۲۴۲ قمری هنگام بازگشت از نبرد ایران و روس در مناطق شمال غربی دار فانی را وداع گفت؛ البته مسئله شهادت ایشان نیز مطرح شده است که نشان‌گر توطئه برای از بین بردن این عالم ربانی و جهادگر است.

• **استادان و شاگردان**

سیدصادق علوم ابتدایی را نزد علمای دیار همدان و زیر نظر پدر خویش فرا گرفته، سپس برای تکمیل تحصیلات خویش به کربلای معلی رفت و از محضر بزرگان آن شهر بسیار استفاده برد. او بیشتر از محضر شیخ محمدحسین حائری اصفهانی صاحب الفصول‌الغرویّه بهره برد و از خواص و حواریون آن بزرگوار بود و بر کتاب استادش حاشیه‌ای نگاشت. سیدصادق بعد از سالیان متمدای کسب علم و دانش و استوار نمودن مبانی علمی خود، به تهران مهاجرت کرد و به تدریس علوم دینی پرداخت. از شاگردان او اطلاع دقیقی در دست نیست، هرچند این نکته واضح است که در حوزه درس ایشان دانش‌پژوهان زیادی حضور داشته‌اند. سید جمال‌الدین اسدآبادی، بهاء‌الدین صدرالشریعه اصفهانی و (سیدمحمد طباطبایی، سید ممحمدرضا طباطبایی و سیداحمد طباطبایی فرزندان آن بزرگوار)، از جمله شاگردان او به‌شمار می‌روند. حاشیه علی‌الحاشیه تنها اثر علمی ایشان است. وی به‌همراه ملاعلی کنی در تهران، در مقابل انحرافات دربار شاهی و نفوذ فرهنگ بیگانگان، صاحب اقتدار و نفوذ بودند.

• **از منظر دیگران**

شیخ عباس محدث قمی درباره سیدصادق طباطبایی می‌نویسد: او سیدی بزرگوار و عالمی پرهیزکار و پارسا بود. مردم وی را مستجاب‌الدعوه دانسته و همواره از او طلب دعا می‌کردند. وی از شریعت اسلام و طریقه اهل بیت عصمت ^(ع) حمایت می‌نمود و در امریه‌معروف و نهی‌ازمنکر بسیار جدی و کوشا بود و از ملامت هیچ‌کس هراس و پروا نداشت. آقابرزگر تهرانی می‌گوید: او را در جایگاه یکی از ارکان دین و علمای بزرگ عصر خویش می‌ستایم.

محمدحسن خان اعتمادالسلطنه در المآثر و الآثار می‌نویسد: از عظمای رؤسای دین و اجله فقهاء و مجتهدین بود. در تهران می‌نشست به مقام بزرگواری و بسط ید و نفاذ حکم و به قبول عامه‌ای که او داشت. کمتر کسی رسیده است. میرزاحمد تنکابنی در قصص‌العلماء درباره او می‌نویسد: آقا سیدصادق طباطبایی سلمان عصر و فرید دهر و از تلامذه صاحب فصول و از صاحبان فقه و اصول و در امریه‌معروف متمصلب… از صاحبان نفوس قدسیه است.

• **فضایل اخلاقی**

توجه به امور مردم، تلاش برای رفع گرفتاری آنان، همت والا برای انجام وظایف شرعی، از جمله امریه‌معروف و نهی‌ازمنکر و حسن خلق بسیار، از جمله فضایل اخلاقی وی بود. سیدصادق طباطبایی در برخی از سفرهای ناصرالدین شاه به عتبات عالیات وی را همراهی می‌کرد و رابط بین روحانیون و شاه بود. سه فرزند وی همگی از عالمان و فقیهان بزرگ عصر بودند. فرزند ارشد ایشان آیت‌الله سیدمحمد طباطبایی از رهبران نهضت مشروطه بود. او از اصلی‌ترین عوامل ایجاد مشروطه و از بین رفتن استبداد شاهی بود امام خمینی ^(ع) نیز بارها فرموده‌اند که مشروطه را در تهران و نجف چند روحانی پدید آوردند که یکی از آن‌ها سیدمحمد طباطبایی بود.

• **وفات**

سیدصادق طباطبایی پس از عمری خدمت به شریعت در ۱۶ ربیع‌الاول سال ۱۳۰۰ قمری وفات یافت و پیکر پاکش در شهر ری و در جوار حضرت عبدالعظیم حسنی به خاک سپرده شد.

• **منبع**

گلشن ابرار، ج۱۳، ص ۲۹۲ - ۲۸۴

• **پی‌نوشت**

قصص‌العلماء، میرزاحمد تنکابنی، ص ۱۲۲؛

المآثر و الآثار، ص ۱۵۰.

تهیه و تنظیم: محمدتقی ادهم‌نژاد